

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

MÄNNISKORÄTTSCENTRET

Verksamhetsplan 2018

**MÄNNISKORÄTTSCENTRET
VERKSAMHETSPLAN FÖR 2018**

**GODKÄND AV MÄNNISKORÄTTSDLEGATIONEN
11.12.2017**

1	UTGÅNGSPUNKTER FÖR PLANERINGEN AV VERKSAMHETEN	4
	Fakta om grundläggande- fri- och mänskliga rättigheter i Finland	4
	Människorättscentrets resurser	4
	Huvudlinjerna för Människorättscentrets verksamhet	5
2	FRÄMJANDE AV INFORMATION, UTBILDNING, FOSTRAN OCH FORSKNING	6
	Information	6
	Utbildning och fostran om de grundläggande- fri- och de mänskliga rättigheterna	7
	Forskning om de grundläggande- fri- och de mänskliga rättigheterna	8
3	UPPFÖLJNING AV HUR DE GRUNDLÄGGANDE- FRI- OCH DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA TILLGODOSES	9
	Allmänt om uppföljningen	9
	Människorättscentrets uppföljningsarbete	9
	Prioriteringar för uppföljningen	10
4	FRÄMJANDE OCH UPPFÖLJNING AV FN:S KONVENTION OM RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING	11
	Främjande av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	11
	Uppföljning av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	11
5	MÄNNISKORÄTTSDELEGATIONEN	12
	Människorättsdelegationens verksamhet 2018	12
	Deltagande för personer med funktionsnedsättning	12
6	DELTAGANDE I INTERNATIONELLT OCH EUROPEISKT SAMARBETE	14
	Bilagor	15
	Människorättscentret, Människorättsdelegationen och den nationella människorättsinstitutionen	15

1 UTGÅNGSPUNKTER FÖR PLANERINGEN AV VERKSAMHETEN

Fakta om grundläggande fri- och mänskliga rättigheter i Finland

Det finns ingen heltäckande analys av situationen gällande de grundläggande fri- och de mänskliga rättigheterna i Finland, utan informationen finns spridd i flera olika källor. I riksdagens justitieombudsmans berättelse finns varje år iakttagelser av brister – de tio så kallade centrala problemen för de grundläggande och de mänskliga rättigheterna i Finland – men det kan inte anses vara en heltäckande presentation av situationen gällande de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna i Finland. Också i justitiekanslerns berättelse finns information om situationen gällande de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna, och specialombudsmännen har information om bland annat diskriminering, tillgodoseendet av barnets rättigheter och jämställdheten mellan kvinnor och män. Också statsrådets handlingsplan för grundläggande och mänskliga rättigheter, liksom vissa andra handlingsplaner, räknar upp problem som har observerats och åtgärder som har föreslagits för att lösa dem. I Finland finns emellertid inte ännu heller någon systematisk uppföljning av hur dessa rättigheter tillgodoses.

Debatten om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna har polariserats även i Finland under de senaste åren och rättigheternas betydelse har ifrågasatts i allt högre grad. Särskilt frågor kring flyktingar och invandring delar åsikterna kraftigt. Samhällets utveckling och samhällsreformerna samt den tekniska utvecklingen medför nya utmaningar för de

grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna. Kunskap och förståelse om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna behövs såväl i myndigheternas arbete som i den offentliga debatten och bör erbjudas särskilt inom undervisning och utbildning. Tillgodoseendet av de grundläggande fri- och de mänskliga rättigheterna bör kunna följas upp mer systematiskt än tidigare och tillsynen bör utvecklas. En systematisk uppföljning av hur de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna tillgodoses skulle ändå kräva klart större resurser än för närvarande.

Människorättscentrets resurser

Människorättscentrets lagstadgade uppgifter är omfattande och resurserna knappa. De finländska aktörerna inom grundläggande fri- och mänskliga rättigheter är många och fältet är splittrat. Å andra sidan är nästan alla – med undantag för de högsta laglighetsövervakarna – relativt små i förhållande till sina uppgifter och i internationell jämförelse. Särskilt för främjande, uppföljning, utredning och forskning om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna är resurserna knappa. Det är viktigt att utveckla samarbetet, men även resurserna till de olika aktörerna bör utökas.

Vid Människorättscentret finns det år 2018 **fyra ordinarie tjänster** (direktör och tre sakkunniga). Därtill arbetar en koordinator för internationella ärenden vid centret i ett tvåårigt projekt från och med november 2017. Utöver det kan unga sakkunniga och praktikanter vid

behov anställas för assistentuppgifter av projektkaraktär. Människorättscentret har fortsättningsvis inte någon sekreterare eller informatör. De sakkunniga använder en del av sin tid för olika administrativa uppgifter.

Människorättscentrets budget för 2018 uppgår till cirka 600 000 euro. Människorättscentret är en del av riksdagens justitieombudsmans kansli och betalar inget för den infrastruktur som det har tillgång till (bland annat lokaler, apparater, registratorstjänster och administrativa tjänster fås av antingen riksdagen eller justitieombudsmannens kansli). De ekonomiska resurserna används för personal- och verksamhetskostnader, av vilka personalkostnaderna utgör cirka 440 000 euro. Kostnaderna för verksamheten uppgår till cirka 160 000 euro, av vilket 30 000 euro reserveras för information och cirka 60 000 euro för anskaffning av experttjänster (bland annat utredningar).

Vid planeringen och utvärderingen av verksamheten bör man beakta den **synergifördel som centrets läge och samarbete medför**. Riksdagens justitieombudsmans kansli, i samband med vilket Människorättscentret fungerar administrativt, är en central aktör inom övervakningen av de grundläggande fri- och de mänskliga rättigheterna i Finland. Den information som laglighetsövervakningen bidrar med är till nytta även för Människorättscentret. Även Människorättsdelegationen tillför ett mervärde. Den sakkunskap och den kontaktyta till den finländska verkligheten i fråga om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna som dess medlemmar bidrar med är värdefull för centrets verksamhet. Centret har ett strategiskt och systematiskt samarbete även med övriga aktörer inom de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna.

Huvudlinjerna för Människorättscentrets verksamhet

Huvudlinjerna för Människorättscentrets verksamhet är:

- fostran och utbildning om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna samt främjande av den
- oberoende uppföljning och rapportering om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna
- främjande och uppföljning av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning
- Människorättsdelegationens verksamhet och samarbete i hemlandet
- europeiskt och internationellt samarbete

Människorättscentrets verksamhet har kommit längst i fråga om fostran och utbildning om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna samt i fråga om inhemskt och internationellt samarbete. Främjandet och uppföljningen av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning är fortfarande ny verksamhet, som inleddes i slutet av 2016 då centret tilldelades denna nya uppgift. Uppföljningen och den oberoende rapporteringen om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna är under utveckling, även om centret också under tidigare år har bidragit till rapporteringen genom egna utlåtanden. Uppföljning behövs även som faktaunderlag för påverkansarbetet i hemlandet.

2 FRÄMJANDE AV INFORMATION, UTBILDNING, FOSTRAN OCH FORSKNING

Information

Vid Människorättscentret finns ingen tjänst med fokus på information, även om en av centrets lagstadgade uppgifter är att informera om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna. Därför är personalen tvungen att sköta informationen och kommunikationen vid sidan av sitt övriga arbete och genom köpta tjänster. Personalens kommunikationskompetens utvecklas via utbildning, och externa köpta kommunikationstjänster används för planeringen och genomförandet av kommunikationen särskilt på centrets webbplats och i sociala medier.

Människorättscentret informerar via **nyhetsrapporter** om såväl internationella som inhemska evenemang och teman som gäller de grundläggande fri- och de mänskliga rättigheterna. För att sprida information används också **nätverk inom branschen**, av vilka det viktigaste är människorättsdelegationen. Ett viktigt sätt att informera och utbilda är de **tillställningar** som Människorättscentret ordnar för inbjudna och för allmänheten. Tillställningar ordnas om nya och aktuella teman kring de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna. Centrets webbplats, Facebook-sida och Twitter-konto används för att informera om centrets verksamhet och allmänt om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna.

- En kommunikationsplan och kommunikationskalender tas i bruk vid ingången av 2018.

Sedan FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning trädde i kraft i Finland i juni 2016 har informationen och kommunikationen utvecklats på det sätt som de nya främjande- och uppföljningsuppgifterna förutsätter och i samarbete med andra aktörer.

- Människorättscentret informerar om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, om arbetet inom FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och om sin egen verksamhet. Centret samarbetar med justitieombudsmannens kansli och delegationens permanenta sektion (kommittén för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning).
- Den kampanj om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som Människorättscentret har planerat i samarbete med diskrimineringsombudsmannens kansli inleds i början av 2018.
- Centret strävar efter att tillhandahålla tillgänglig information på sin webbplats, som förnyas gradvis under 2018.

Utbildning och fostran om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna

Utbildning och fostran om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna är fortsättningsvis en viktig prioritering inom Människorättscentrets verksamhet. Marknadsföringen och utvecklingen av den föreläsningsserie om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna som publicerades 2017 fortsätter. Centret har avtalat om samarbete med producenterna av statens digitala plattform för lärande eOppiva, som baserar sig på ett av statsrådets spetsprojekt. Föreläsningsserien kommer att utgöra försöksmaterial i projektet och blir därmed tillgänglig för alla statsanställda 2018 (cirka 73 000 personer). Föreläsningsserien kompletteras också med tematiska delar.

- Tillgången till utbildning om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna förbättras.
- Utbildningsmaterial om rättigheterna för personer med funktionsnedsättning sammanställs.
- Människorättscentret deltar i Finlands största evenemang inom utbildningssektorn, Educa, i Mässcentrum tillsammans med Amnesty Internationals finländska sektion, Förbundet för Mänskliga Rättigheter och Finlands UNICEF.
- På Educa-mässan bidrar centret med scenprogram och en monter om fostran om de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

- Projektet för att förbättra kunskaperna om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna inom utbildningssektorn, som inletts i samarbete med justitieombudsmannen, fortsätter och genomförs inom alla regionförvaltningsverks områden. Utbildningen för ledningen inom utbildningsväsendet förverkligas.
- Människorättscentret sammanställer en utbildningsmodul till regionförvaltningsverkens utbildningshelhet för rektorerna och ledningen inom utbildningsväsendet.
- Tillsammans med justitieombudsmannen börjar centret planera ett nytt utbildningsprojekt för att förbättra kunskaperna om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna hos personalen på slutna institutioner.
- Människorättscentret deltar i inspektioner på slutna institutioner och kartlägger kunskapsbehoven inför den fortsatta planeringen av utbildningsprojektet.

Diskussionerna och samarbetet för att främja utbildning och fostran om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna i Finland fortsätter även med övriga aktörer än de ovan nämnda. Människorättscentret ger fortsättningsvis även expertstöd till instanser som erbjuder utbildning om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna, bland annat om ämnet mänskliga rättigheter och företagsverksamhet.

Forskning om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna

Människorättscentret följer med forskningen om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna, i synnerhet i fråga om teman som är viktiga för centret, såsom fostran och utbildning om de mänskliga rättigheterna samt rättigheter för personer med funktionsnedsättning, och informerar i mån av möjlighet om aktuell forskning och aktuella evenemang i sitt nyhetsbrev. Människorättscentret kan göra egna utredningar antingen på egen hand eller i samarbete med andra forskare.

Hösten 2017 utgavs en utredning om forskningen om de grundläggande- fri- och de mänskliga rättigheterna i Finland ("Selvitys perus- ja ihmisoikeustutkimuksesta Suomessa: asiantuntijoiden näkemyksiä") som gjorts av Nordiska institutet för miljö- och minoritetsrätt på uppdrag av Människorättscentret. Utredningen behandlades i människorättsdelegationen och diskussionerna fortsätter.

I anslutning till undersökningen om fostran om de grundläggande- fri- och mänskliga rättigheterna deltog centret i pedagogikdagarna på Lapplands universitet hösten 2017. Under 2018–2022 stöder centret Unesco-professuren med fokus på värderingar, dialog och mänskliga rättigheter vid pedagogiska fakulteten vid Helsingfors universitet och främjar utvecklingen av den finländska forskningen kring temat.

Verkställandet av skyldigheten att involvera personer med funktionsnedsättning i samhället har konstaterats medföra praktiska utmaningar såväl i Finland som i andra länder som ratificerat konventionen. Det finns ingen forskningsdata om hur skyldigheten har verkställts.

- Under 2018 inleder Människorättscentret en utredning för att precisera innehållet i skyldigheten att involvera personer med funktionsnedsättning i samhället enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

3 UPPFÖLJNING AV HUR DE GRUNDLÄGGANDE- FRI- OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA TILLGODOSES

Allmänt om uppföljningen

Enligt lagen har Människorättscentret också uppgifter som gäller den allmänna uppföljningen av de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna. Enligt regeringspropositionen är Människorättscentrets uppgift oberoende uppföljning av efterlevnaden av **internationella människorättskonventioner, verkställigheten av de rekommendationer och slutsatser som internationella övervakningsorgan har gett Finland samt verkställigheten av domar av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna**. Enligt denna definition är uppgiften som gäller allmän uppföljning mycket omfattande.

På grund av uppgiftens omfattning måste prioriteringar göras i fråga om objekten för uppföljningen och de egna uppgifterna. Verksamheten måste även periodiseras enligt aktuella processer (bland annat periodiska rapporter) och övriga behov. I Finland finns också många andra aktörer som bidrar till uppföljningen antingen med stöd av lagen eller sina egna stadgar (specialombudsmän, organisationer) eller via sin övervakningsuppgift (de högsta laglighetsövervakarna). Samarbetet och arbetsfördelningen läggs upp på det sätt som ger störst mervärde med tanke på helheten.

Uppföljning och egna utredningar behövs för den internationella rapporteringen, men också för egna initiativ och utlåtanden inom påverkansarbetet i Finland. Såväl initiativ som utlåtanden hör till centrets lagstadgade uppgifter för att främja de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna.

Under 2017 har Människorättscentret gjort upp en uppföljningsplan. Enligt planen ska centret insamla och analysera befintlig tillförlitlig information, utvärdera behovet av egna utredningar och välja teman för uppföljningen, med beaktande av bland annat tidtabellerna för Finlands periodiska rapportering under de kommande tre åren.

Människorättscentrets uppföljningsarbete

Människorättscentret bedriver uppföljning i dess olika faser bland annat genom att :

- kartlägga behoven av uppföljning samt tillförlitliga och oberoende informationskällor och uppföljningsinstanser
- följa med noggrant utvalda aktuella teman
- utarbeta egna utredningar och rapporter om tillgodoseendet av de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna, om eventuella problem och om behoven av ändringar i strukturerna
- delta i den internationella periodiska rapporteringen och det nationella arbetet inom de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna genom att sammanställa oberoende och opartisk information om utvalda teman

- främja medvetenheten om innehållet i rekommendationer och lösningar som olika rättsskipnings- och övervakningsorgan har gett Finland och om det nationella verkställandet av dessa
- informera specifika parter om aktuella teman kring de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna, om uppföljningsprocesserna och om innehållet.

Prioriteringar för uppföljningen

Uppföljningen ska bygga på planerat samarbete med olika aktörer, vara strategisk och långsiktig, följa prioriteringarna, ske vid rätt tidpunkt och dimensioneras enligt de tillgängliga resurserna. Utöver den allmänna uppföljningen har Människorättscentret i specialuppgift att övervaka genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (se nedan).

- Människorättscentret fäster särskild uppmärksamhet vid de teman eller rättigheter för vilka det inte finns någon egen specialombudsman eller annan övervakare som främjar och övervakar att de tillgodoses.
- Människorättscentret övervakar särskilt tillgodoseendet av rättigheterna för personer i sårbar ställning, inklusive invandrare, asylsökande och personer som tillhör sexuella minoriteter eller könsminoriteter, och gör vid behov egna utredningar om detta. Multipel diskriminering tas i beaktande i uppföljningen.

- Verkställandet av den nationella handlingsplanen för grundläggande och mänskliga rättigheter övervakas i fråga om vissa utvalda teman som en oberoende expert inom nätverket för de grundläggande fri- och de mänskliga rättigheterna. Människorättscentret uppföljer särskilt hur fostran och utbildningen om de grundläggande fri- och de mänskliga rättigheterna genomförs.
- Centret uppföljer viktiga temaområden som inte ingår i handlingsplanen för grundläggande och mänskliga rättigheter, såsom reformen av den så kallade translagen.
- Våld mot kvinnor är ett aktuellt tema 2018 (uppföljning i anslutning till Istanbulkonventionen och periodisk CEDAW-rapportering under året).
- Ursprungsfolkens och minoriteternas rättigheter, inklusive språkliga rättigheter, är aktuella teman med tanke på såväl inhemska lagstiftningsprojekt som uppföljningen i anslutning till internationella konventioner.
- Människorättscentret genomför 2018-2019 i samarbete med justitieministeriet och EU:s byrå för grundläggande rättigheter en nationell rättighetsbarometer för att utreda den allmänna kännedomen om de grundläggande fri- och rättigheterna i Finland, uppfattningen om hur viktiga olika rättigheter är och erfarenheter av hur rättigheterna tillgodoses i Finland.

4 FRÄMJANDE OCH UPPFÖLJNING AV FN:S KONVENTION OM RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Främjande av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Främjande och uppföljning av hur rättigheterna för personer med funktionsnedsättning tillgodoses har sedan juni 2016 varit en specialuppgift för Finlands nationella människorättsinstitution.

- Människorättscentret fortsätter samarbetet med organisationerna för personer med funktionsnedsättning och myndigheterna för att främja konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Uppföljning av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

År 2018 ska Finlands regering avge sin första periodiska rapport till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Organisationerna för personer med funktionsnedsättning förbereder sig också på att avge en så kallad parallellrapport 2018. I och med dessa rapporter fås en lägesbild av hur rättigheterna för personer med funktionsnedsättning tillgodoses i Finland samt av eventuella brister och av informationsbehovet.

År 2017 sammanställde Människorättscentret tillsammans med Handikappforum en webbenkät om hur rättigheterna för personer med funktionsnedsättning tillgodoses i Finland. Han-

dikappforum använder resultaten från enkäten, tillsammans med övrig information, i sin egen parallellrapport till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Människorättscentret - och Finlands nationella människorättsinstitution - avger sin egen rapport till kommittén innan Finlands regerings rapport tas upp till behandling i kommittén, så att kommittén har tillgång till färskt och kompletterande material.

Uppföljningen görs i samarbete med inhemska intressentgrupper och med hjälp av information som de har samlat in. Sådana parter är bland andra riksdagens justitieombudsman, justitiekanslern, diskrimineringsombudsmannen, handikapporganisationerna och forskningsinstituterna (THL, FPA).

- Människorättscentret uppföljer hur rättigheterna för personer med funktionsnedsättning tillgodoses på ett allmänt plan och samlar särskilt in erfarenhetsbaserad information.
- Människorättscentret följer med regeringens rapportering till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och kommenterar den vid behov.
- Människorättsdelegationens permanenta sektion - kommittén för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning - deltar i uppföljningen som en del av den nationella uppföljningsmekanismen.

5 MÄNNISKORÄTTSDLEGATIONEN

Människorättsdelegationens verksamhet 2018

Riksdagens justitieombudsman tillsatte en ny människorättsdelegation den 17 mars 2016. Våren 2016 lämnade Människorättscentret en förfrågan till den nya delegationens medlemmar för att höra delegationen om dess arbets- och förfaringsätt och uppgifter och om vilka frågor om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna som behandlas.

Utgående från resultaten av förfrågan och diskussionen i delegationen utarbetade Människorättscentret en **tvåårig arbetsplan för delegationens verksamhet 2016-2018 (bilaga)**, som godkändes vid delegationens sammanträde den 5 september 2016.

- Delegationen fortsätter behandlingen av de aktuella teman i arbetsplanen på olika sätt.
- Delegationen ordnar en workshop om uppföljnings- och påverkansarbetet kring de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna.

Deltagande för personer med funktionsnedsättning

Artikel 33 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning förutsätter en oberoende mekanism med uppgift att främja, skydda och följa den nationella verkställigheten av konventionen.

Enligt lagen sörjer **riksdagens justitieombudsman, Människorättscentret och dess människorättsdelegation** för uppgifterna enligt artikeln. Enligt konventionen ska det civila samhället, särskilt personer med funktionsnedsättning och de organisationer som representerar dem, involveras i och fullt ut medverka i övervakningsförfarandet. De involveras via delegationens permanenta sektion, det vill säga kommittén för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Delegationen valde medlemmar till den permanenta sektionen vid ett möte i juni 2016. I början av 2018 kompletteras sektionen via öppen ansökan med externa sakkunnigmedlemmar som delegationen utser på förslag av Människorättscentrets direktör.

Kommittén för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning inledde sin verksamhet hösten 2016. På sina sammanträden 2017 har kommittén behandlat bland annat skyldigheten att involvera personer med funktionsnedsättning enligt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, vårdreformen och hörande av barn med funktionsnedsättning. Riksdagens justitieombudsmans kansli har ordnat utbildning för kommitténs medlemmar angående deltagande i OPCAT-inspektionerna. Kommittén har inlämnat ett initiativ till delegationen om höranden i anslutning till vårdreformen och om att involvera personer med funktionsnedsättning. Initiativet behandlades på delegationens sammanträde i juni 2017.

- De nya sakkunniga introduceras i början av 2018 om den nationella människorättsinstitutionen och arbetet inom kommittén för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- Kommittén för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning gör upp en egen verksamhetsplan för 2018.

6 DELTAGANDE I INTERNATIONELLT OCH EUROPEISKT SAMARBETE

Människorättscentrets mål i dess europeiska och internationella samarbete gällande de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna är att främja de nationella människorättsinstitutionernas (NHRI) inbördes utbyte av information och erfarenheter samt att främja kunskap och internationellt mervärde. Det är viktigt att beakta de nationella människorättsinstitutionernas mångfald, så att medlemmarna har nytta av samarbetsnätverken.

Både det europeiska (ENNHRI) och det globala (GANHRI) nätverkets verksamhet har ökat och utvecklats under de senaste åren. Verksamheten kan antas vara till ännu större nytta och stöd för medlemmarna under kommande år. Människorättscentret är medlem i styrelsen i vardera nätverket 2016–2019.

Under 2017 har Människorättscentret deltagit i arbetet med ENNHRI:s nya strategi och koordinerat GANHRI:s deltagande i FN:s partskonferens för de länder som anslutit sig till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Centrets sakkunniga har deltagit i temaarbete särskilt för att främja fostran och utbildning om mänskliga rättigheter, ESK-rättigheter och rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Målet med samarbetet är att få information om den europeiska och internationella utvecklingen i frågor som gäller de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna, att ge exempel på finländsk praxis och att lära av andras erfarenheter och metoder.

De viktigaste internationella samarbetsparterna utöver de nationella människorättsinstitutionerna och deras nätverk är EU:s byrå

för grundläggande rättigheter (FRA) samt Europarådet och FN och dessas övervakningsorgan för olika konventioner. Särskilt i fråga om utnyttjande av forskning från EU:s byrå för grundläggande rättigheter och av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna finns stora möjligheter till samarbete.

År 2018 ska Människorättscentret:

- delta aktivt i samarbetet mellan de nationella människorättsinstitutionerna som medlem i styrelserna i ENNHRI och GANHRI och deras arbetsgrupper och delta i verkställandet av ENNHRI:s nya strategi och utvecklingen av samarbetet kring rättigheter för personer med funktionsnedsättning inom GANHRI
- sträva efter att öka kännedomen om EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna i Finland och intensifiera samarbetet med byrån bland annat inom forskning och information
- ordna ett samordiskt NHRI-möte för att förstärka samarbetet bland annat i samefrågor och inom forskningen om de grundläggande fri- och mänskliga rättigheterna.

Bilagor

Människorättscentret, Människorättsdelegationen och den nationella människorättsinstitutionen

Människorättscentrets uppgifter

Enligt lagen ska Människorättscentret

1. främja informationen, fostran, utbildningen och forskningen samt samarbetet i anslutning till dem i fråga om de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna,
2. utarbeta rapporter om hur de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses,
3. ta initiativ och ge utlåtanden för främjande och tillgodoseende av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna,
4. delta i det europeiska och internationella samarbetet för främjande och tryggnad av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna,
5. sköta andra motsvarande uppgifter som anknyter till främjandet och tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.
6. tillsammans med Människorättsdelegationen och riksdagens justitieombudsmans kansli fungera som den oberoende mekanismen enligt artikel 33 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som ska främja, skydda och övervaka genomförandet av konventionen.

Människorättscentret behandlar inga klagomål och inga andra enskilda fall.

Människorättsdelegationen och dess uppgifter

Människorättscentret har en delegation som enligt lagen och dess förarbeten ska

1. vara ett nationellt samarbetsorgan för aktörerna inom fältet för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna,
2. behandla vittsyftande och principiellt viktiga frågor som gäller de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna,
3. årligen godkänna Människorättscentrets verksamhetsplan och centrets verksamhetsberättelse.

Människorättsdelegationen består av representanter för det civila samhället, forskningen kring de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och andra aktörer som deltar i främjandet och tryggnaden av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. Delegationen har minst 20 och högst 40 medlemmar, som utses av riksdagens justitieombudsman. Människorättscentrets direktör fungerar som ordförande för delegationen.

Människorättsdelegationen beslutar om Människorättscentrets operativa huvudlinjer genom att godkänna dess årliga verksamhetsplan och verksamhetsberättelse. På så sätt styr delegationen centrets verksamhet så att det uppfyller sina lagenliga uppgifter inom ramarna för de tillgängliga resurserna.

Finlands nationella människorättsinstitution

Människorättscentret har inrättats och delegationen har tillsatts för att det i Finland ska finnas en struktur som tillsammans med riksdagens justitieombudsman uppfyller kraven för en nationell människorättsinstitution enligt de så kallade Parisprinciperna, som antogs av FN:s generalförsamling 1993. Till kraven hör bland annat självständighet och oavhängighet, inte bara formellt utan också ekonomiskt och administrativt samt en så omfattande uppgiftsbeskrivning som möjligt för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna. Syftet med delegationen är att uppfylla Parisprincipernas krav på att den nationella människorättsinstitutionen ska ha ett brett nätverk för samarbete eller en pluralistisk sammansättning.

Människorättscentrets uppgifter med att allmänt främja och följa upp de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, justitieombudsmannens mandat i fråga om de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och människorättsdelegationens pluralism utgör utmärkta premisser för den nationella människorättsinstitutionens verksamhet.

Den nationella människorättsinstitutionens gemensamma strategi antogs den 18 juni 2014.

Strategins **fem långtidsmål** är följande:

1. Den allmänna medvetenheten om, förståelsen av och kunnandet om de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ökar och respekten för dem blir starkare.
2. Bristerna i tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna identifieras och rättas till.
3. Den nationella lagstiftningen och de övriga normverken samt deras tillämpningspraxis säkerställer effektivt att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.
4. Internationella människorättskonventioner sätts i kraft och andra människorättsinstrument införs utan dröjsmål och verkställs effektivt.
5. Principen om rättsstaten förverkligas.

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

00102 Eduskunta, Helsinki
www.ihmisoikeuskeskus.fi

00102 Riksdagen, Helsingfors
www.manniskorattscentret.fi